

ИЗЛАЗИ
УТОРНИКОМ
И
СУБОТОМ
УРЕДНИШТВО И АДМИНИ-
СТРАЦИЈА Немањева Бр. 21
— КОТЕЛ „ИМПЕРИЈАЛ“ —
ЦЕТИЊЕ

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

УРЕЂУЈЕ ОДБОР
РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРАЂАЈУ
ТЕЛЕФОН УРЕДНИШТВА
БРОЈ 64
ПРЕТПЛАТА:
МЕСЕЧНО ЛИ. 8—
ПОЈЕДИНИ БРОЈ ЛИ. 1—

ЛИСТ ЗА НАЦИОНАЛНУ ПОЛИТИКУ, КЊИЖЕВНОСТ И ПРИВРЕДУ

НАШИ ПУТЕВИ

Један од највећих недостатака Црне Горе јесу путеви. Прије свега, она није железничком повезана са другим нашим крајевима. Кратка железничка пруга Никшић—Билећа не задовољава све потребе наше покрајине, а пруга Вир Пазар—Бар чисто је локалног карактера. Углавном, Црна Гора у погледу железничког саобраћаја три великих недостатка, а то су мале техничке учинаке на цео њен привредни живот, поглавита на њено снабдијевање оним производима који се у њој не производе, већ се морају увозити са стране.

Недостатак железничког саобраћаја у Црној Гори чини не само да се овим крхавицама крајеви теже и скупе снабдијевају, него и да се не могу у пуној мјери развијати њене привредне могућности, ја да се не може у жељезном опсегу извести њена материјална и економска „аграрна“.

За пријеме свога самосталног живота Црна Гора, како је вршила покушаје да се железнички повезе са сусједним крајевима, а преко њих и са осталим културним свијетом, није имала довољно средстава на располагању да изврши тај потухват. Стога је морала да се задовољи изградњом аутомобилских путева, цеста, дака, који ипак нијесу могли бити свуда подигнути.

Касније, до пред овај рат, она, опет, није добила своју железничку пругу, која би је цијелу проишлаго и повезала у првом реду бар њене крајеве карактеристичне у економској погледу. Много се причало и писало о такозваној Јадранској пруги, као што се пред први свијетски рат много причало и писало о такозваној Трансбалканској железници која би везала и Црну Гору. Али све то остало је без резултата, јер два започета крага не мијењају ништа на ствари. Ова покрајина је због тога морала и даље да се задовољава са својим колесним путевима, уколико их има, и да настоји да се подигну нови путеви тамо гдје их нема и гдје су неопходно потребни. Наши путеви су изграђени солидно, али њих није довољно да би сви наши крајеви били повезани. Прије рата, у заједничкој држави, изграђена су неколика пута, од којих треба споменути пут Цетинје—Буду, пут Колашин—Мојковат—Бијело Поље и пут Шавањ—Жабљак—Левар Бара. На ипак, још има тога пуно да се уз ради, још много путева треба подићи, да би сви крајеви Црне Горе били испрекрштани.

Наша покрајина је била прилично запостављена, не само од оних који су је представљали, него и од самог свога становништва. Људи оних крајева нијесу били довољно предузимљиви и нијесу у потребној мјери од оних што је требало урадити извршили оно што се, с обзиром на дате прилике и на располагања средства, могло извршити. Све се очекивало од других — по нојме: „Моја брига, преј не на другога“, а нарочито су ови били упорни у државу. Призната иницијатива у нашој покрајини, ико је наш свијет бистар, разговоран, глат и зна све што треба и не треба, била је готово замрзла. То се огледа и на путевима.

Сви су путеви подијелили били у три групе: на државне, бановинске и општинске, — према својој важности са општег и посебног, локалног гледишта. Од свих путева најгоре су проишли општински. Наравно, интерес је становништву да свако село, по

могућству и сваки засеок, биде укључено у путну мрежу, да има путну везу са оближњим варошима, како би могло лакше износити своје производе на пазар и намирити се производима из вароши. Мора се признати да наше сеоске општине, сиромашне, немодерно организоване, нијесу показивале смисла за послове од општег значаја. Зато је мало рађено на подизању објеката од трајне вриједности, од којих би становништво, и не само једна генерација, имало користи. У неким општинама, заиста, рађено је на путевима, који су проведени гдје-гдје по 3—4 километра, али то је чинено на предак, као преко воље, као да се ради туђи посао, и обично испред избора кад се плусне која пара одакле. Елака није било. Отуда су многи започети општински путеви остали недорешени.

Ми знамо да у данашње вријеме не смијемо тражити да се изврше велике ствари, јер је због рата и изгових посљедица то немогуће очекивати. Али оно што сами народ, уз помоћ мејеровањих, који показују интересовање, пажњу и добру вољу, може да уради — не треба ни у ком случају занемарити. Становништво, које је, у борби против великог народног зла наведеног од стране партизана, показало толико енергије, издржљивости и преглађања, верујемо, може и сада да се бори за своје најсвежање, да изврши своје дужности према својим сусједима, да се бори за своју будућност. У том погледу ми може да рачуна на подршку, потпору и помоћ оних који су позвани да му изађу у сусрет.

Окупљено око Националног покрета, становништво наше покрајине треба да зна да се прави национализам састоји не само у борби против народних кривика, изрода и штетности, него и у систематском, конструктивном и свирепом раду на општем народном подизању, и материјалном, и духовном.

Д.

Тимошенкова акција описана од једног турског генерала

Један турски генерал је посветио свој чланак прегледаној ситуацији у којој се налази „Тимошенко, те тврди да је она скоро окончана. Будучи да је маршал Тимошенко нека другог спаса, сем да бјежи према Кавказу, ако не жели да се све његове армије нађу окопано. Писач чланка вели да Тимошенкова акција претстављају двије трећине целокупне руске војске, те би њихов пораз ишао катастрофалне посљедице. Преправши затим на проучавање ситуације на египатском фронту, изјавио је тај исти турски генерал да су осовинске силе постигле велики успех, спречишиши британске снаге на Средњем Истиму да пођу у помоћ совјетским снагама на Кавказу.

Акције у Киши

Јапанске трупе су се искрцале на ријеци Окијанг на 25 километра источно од Јанџиоу. Искрцавање је извршено у великој брзини. Јапанци проширују запосједнуту зону. Јапанске ваздухопловне ескадриле су бомбардовале и глеале из митраљеза непријатељске војна постројења дуж ријеке.

УСПЕСИ ОСОВИНСКИХ СНАГА Напредовање Осовине на свим фронтовима

Њемачке трупе прогоне непријатеља у Донском базену, тјерајући га према доњем току ријеке Дона. — Индустриски град Ворошилов заузет од ъемачке пјешадије. — Велики број заробљеника и огромне количине ратног материјала пали у ъемачке руке.

Источни фронт

На јужном сектору руског фронта брзе ъемачке формације прогоне непријатеља источно од Дона и тјерају га према доњем току ријеке. Сви непријатељски покушаји да задрже надиране ъемачких побједоносних јединица сломили су се на крвавим губицима.

У великим војним операцијама на јужном сектору источнога фронта учествују добрим успјесом и савезничке јединице. Од 29 јуна бори се Немци уз бок једна кабарска армија, која се у више потуча одликовала својом храброшћу. Од првих дана јуна савезна јуна бори се противу Тимошенковим трупама италијанска армија, у чијем саставу ушао италијански експедициони корпус, који се већ од августа 1941. бори на том фронту. У овом редовној побједи за побједу. Немци су у борби послали један армијски корпус, који се већ одликовао у овоме поједи, а Хрватска независна армија једну своју експедициону формацију.

Све те групе, уз ъемачке несаплатијеве јединице, устварују идеје нове Европске војне револуције у јужну побједу над комунизмом.

Са јужног сектора фронтане су јачају ъемачки успјеси. Моћне ваздухопловне снаге су извршиле нарочито у сони Донска Дона, страховите нападе на совјетско кретање у позадину. Јужно од Дона нападнуле су са нарочитим успјесом жељезничке пруге и станице као и многобројни транспортни возови.

Као што је саопштено у ванредном билтену, освојила је 17 јуна ъемачка пјешадија на јури, после жестоких борби које су трајале више дана, најважнији и највећи град доњеске индустриске области Ворошилов. Велики дод града је у пламену. Сломили су опетовано непријатељски напади на истакнуте положаје код Вороњежа.

На централном сектору наставља се операцијом чишћења фронтовске позадине, а јужно од Иљенског језера непријатељ је безуспјешно напљачио снагама.

Застјој радова у Гибралтару

Успјед неистратског детерирања радничтва на Гибралтарског арсенала радови се излазе скоро у потпуноме застоју.

Египатски фронт

И ових посљедњих дана наставиле су се борбе око позиција Ел Аламејна. Непријатељ је навео неколико противнапада, али је сваки пут био отјеран на своје полазне положаје са крвавим губицима. Једном таквом придоном италијанско-њемачке јединице су заробиле више стотина војника, већином Аустралијанаца.

Осовинско ваздухопловство учествовало је успјешно у свим борбама: 17 јуна оборито је 9 британских апарата, 18 јуна 13, а 19 јуна 5.

Акција у Египту претставља један од највећих потухвата у овом рату, пошто се снабдијевање трупа и довоз потребног ратног материјала врши искључиво моторним возилама, за које је опет треба доважати бензин. На мјесту гдје војска оперише, а нарочито на већ превашеном пустињском предјелу, ни воде није било, те се редовно морала донашати из далеке позадине.

У све те потешкоће италијанско-њемачки војници знали су својом непоколебљивошћу, вјером у побједу и својом неупоредивошћу пожртвованошћу да зададу британским јединицама техничких удараца и да их потисну од садашњих позиција, гдје и даље сваки дан преживљавају нову губитак колико у људству толико у материјалу, а нарочито у авионицама.

Борбе око Оријола

На сектору Оријола запосједнута је неколико мјеста Ваздухопловство је и поред неповољних временских услова било врло активно. Бомбардовање су концентрате трупа и окопљених елемената у зони Москве. Успјешно је погођен такође и један аеродром јужно од Москве. У Кронштатском Заливу су ъемачке тешке артиљерије прецизно погодиле неколико бродова. За два мјесеца је један пук противавионске артиљерије оборио 300 авиона. Једна дивизија С.С. је на Лапонском фронту освојила богати пљач. Док се вршила акција чишћења, успјела је дивизија да зароби једну високу личност, члана Врховнога савета, који је као политички комесар припадао једном сибирском пјешачком пuku.

Преко 4.500.000 тона непријатељског бродовла потопљено од 1 јануара ове год.

Са значајном ъемачког извора саопштено се да су поморске ваздухопловне ъемачке јединице потопиле од 1 јануара до 15 јуна ове године 530 бродова од укупно преко 4.500.000 тона непријатељског бродовла. У тој цифри нијесу укључени успјеси описани у последњем ванредном ъемачком извјештају који се односе на 17 трговачких бродова са 115.000 укупне тонаже.

Последње вијести са разних бојишта

ИТАЛИЈАНСКИ БИЛТЕН БРОЈ 783

ОД 20 ЈУЛА 1942-XX

Главни Стан Италијанских Наоружаних Снага јавља:

На сјеверном и централном сектору Египатског фронта су наше трупе одбиле непријатељске нападе. Разорено је неколико противничких блиндираних сретстава. Њемачки ловци су напали једну јаку формацију Харикена, те оборили 7 њих. Лоши атмосферски услови ограничили су операције над острвом Малто, где је ипак било погођено неколико важних објеката.

ЊЕМАЧКИ БИЛТЕН ОД 20 ЈУЛА 1942-XX

Фиреров Главни Стан јавља:

На јужном дијелу Источног фронта настављено је послје прекида наше прогона непријатеља у правцу југа и истока. Формације њемачких борбених авиона су уништиле непријатељске колоне источно од Ростова разоривши важне везе за непријатељско снабдијевање, те су такође помогле борбе у Донецком басену. Непријатељ је такође и јуче нападао са великим формацијама истакнути положај код Вороњежа. У жестоком борбама и акцијама офанзивне природе подупртим од стране ваздухопловства, слоњени су сви непријатељски покушаји поновног осађања града. Од 60 непријатељских борних кола уништено их је 38. У московској зони су дану и ноћу са поразним учинцима нападали железнички објекти. Јужно од Иљменског језера пропали су непријатељски локални напади. У овим борбама уништена је једна група совјетских снага и разорено 19 тенкова. У луочној зони Мурманска извршена су јуче нарочито успјешна бомбардовања; велики пожари су изазвани у базенима, као и у складиштима моторних возила и горива. У овим акцијама су њемачки ловци оборили изнад Залива Кола 17 авиона.

У сјеверној Африци обостране борбе од локалног значаја. Сјевероисточно од Лондона погодио је један њемачки борбени апарат бомбама уред дана једно важно британско индустријско постројење. Јуче су британски авиони над обалском зоном њемачке бацили неколико бомби на станбене четврти. Оборен је један апарат. Британско ваздухопловство је поновно нападало са неутралним савезним градом Бремен и друга њемачка мјеста. Цивилно становништво је претрпило губитке. Оборена су три британска авиона.

У побједоносним реактивним борбама код истакнутих положаја Вороњежа истакла се једна шлезивска њемачка дивизија.

Акција њемачког ваздухопловства на Источном фронту

Многе формације њемачких борбених апарата нападе су и бомбардовале узастопним таласима на јужном сектору Источног фронта утаре и друге објекте ратног значаја у зони око Ростова. Друге формације су нападе совјетски железнички саобраћај у зони јужно од ријеке Дона. Пуну панику су задали железничким коловозима нагвореним трупама и ратним материјалом, те су исти тешко оштећени.

На централном сектору источног фронта наставило је њемачко ваздухопловство са великим успјехом нападе на совјетске путеве снабдијевања, а нарочито на железничке пруге које доводе према југоистоку и југозападу потребни ратни материјал, трупе и храну. Тешко су оштећене станице и трамвине. Совјетски транспортни конвоји неспособни су услед прекида трамвине, те су нападнути и запаљени од стране њемачких оборишвања. Бомбама је разорен један мост што има нарочити значај за снабдијевање совјетских трупа. Према до сада добијеним информацијама оборено је само 18 овог месеца на разним секторима источног фронта 41 совјетски авион.

Појединачни британски авиони су касно послје подне једног дана прелетјели неколико граничних вароши западне Њемачке, бацивши са велике висине неколико бомби, које су проузроковале штету међу цивилним становништвом. Њемачки ловци оборили су два британска апарата. Друга формација британских бомбардера извршила је у ноћу ваздушну напад на обалску територију Источне Прусе, бацивши неколико бомби, које нијесу проузроковале никакву штету.

Сојветска потреба другог фронта

Један орган сојветске владе је изјавио да ће Ангелоси, уколико одмах не успију да створе други фронт, допустити Њемачкој и њеним савезницима да извојују побједу у бици на Источном фронту. Орган је додао да Ангелоси треба да се јакно пожурају ако желе да спрече изненадну и непоправљиву катастрофу. Један дописник са Источног фронта истиче оштричким тоном апела који је сојветска влада упутила становништву. Руси — вели та прокламација — морају да учине све могуће да би се зауставило њемачки марш. Сојветски амбасадор у Лондону је изјавио да треба најбрже поступати, јер су изненађена на Источном фронту управо отпочела.

Успјеси у сјеверној Кини

Војна команда јапанских трупа, које оперишу у Северној Кини, јавља о следећим резултатима што су јапанске борбене снаге постигле на томе сектору: било је 1374 борби; те борбе су се водиле против отприлике 251.216 непријатеља; на ратништима је остало 31.531 погинулих непријатеља; заробљено их је 14.533; плен је састојао углавном у следећем: 3 бродска тона, 187 мерзера, 79 тенкова и 398 лаких митраљеза, 17.542 мускете, 359 аутоматских мускета, 3471 револвер, 90 бачака бомби и 50.423 ручних граната.

Ваздушне акције око енглеског

Борбене акције апарата, послани у јачејем броју над обалским територијама и над поморском зоном око Енглеске, извршиле су напад на један мали енглески брод, оштећивши бомбама више теретних бродова. Јако је повријеђен један стражарски брод. У обалској зони Чикамонта проузрокован је једнако велики какара авиону штету.

Смјене се осим тога да је 16 јула, подигла једна јапа напад на један британски авион извршио са мале висине против једне њемачке базе на обали канала Ла Манша, дјелотворно њемачких копнених елемената оборена су два британска нападачка апарата.

Њемачки борбени авиони напали су такође војне објекте једног града на јужној обали Енглеске. Из испитивања снимљених фотографија током ове акције могло се јасно разабрати да су три радионице једне фабрике авиона потпуно разорене. Ове радионице имале су велики значај за енглеско наоружање. Са рушевином много сати после бомбардовања дивао се густ облак дима.

У зони Ла Манша јаки борбени апарати потопили су један стражарски брод, а тешко оштетили један други трговачки пароброд.

Као што је саопштено у занредноме билтену, нападе су њемачке подморнице у ширини западне афричке обале један британски коњој који је пливао под јаким пратњом, потопивши 6 бродова од укупно 39.500 тона. Друге поморске јединице потопиле су у Атлантски омор испред ушћа ријеке Мисисипи и код Панамског Канала 10 бродова од укупно 58.500 тона, а у Северном Леденом Мору један транспортни брод од 7.000 тона. Непријатељско бродовље изгубило је тако на врло удаљеним ратништима још 17 бродова од укупно 115.000 тона.

Једна одлука Сјед. Амер. Држ.

Нудуриши дописничка листа „Датенсмитер“ јавља да је влада Сједињених Држава одлучила да затвори све своје конзулате у Финској од 1 августа текуће године. Ова владина одлука је наводно телеграфски саопштена финској влади.

Коментари говора јапанског министра

Токијски листови истичу говор јапанског министра иностраних дјела те истичу његову тврђу о критичном положају Англоамерикица услед маршовања сила Тројнога Пакта и подморничких успјеха који непријатељу задају непоправљиву штету. Истиче се Тогулјева тврдња да је свијет подијељен на два велика табора: табор новог поретка који се асирва на правичности, са Италијом Њемачком и Јапаном на челу, и табор старог англоамерикичког империјалистичког поретка.

Признања на оброну...

Министарство морнарице Сједињених Држава јавља о потпању нова 3 трговачка брод, извршеном са последњих 12 сати. Један сјеверноамерички брод средње тонаже је потопљен на стотину километара од источне обале Сједињених Држава, један британски трговачки брод такође средње тонаже у Атлантику — оба од стране једне осовинске подморнице, док су по свој прилици јапански авиони потопили још један други сјеверноамерички брод у Бенгалском Заливу.

Ново потешкоће у енглеској индустрији

— Затварњање фабрика —

Затварање текстилних фабрика у Енглеској услед потреше најбогг прилагођавај ратној производњи као и услед поманка потребних силовних ресурса, недостатка тонаже, набило је трговачки сектор из равнотеже. Обустављен је рад 23.000 великих и малих предузећа за производњу и продају тканина. Индустријске групе које још раде биће пробране, те ће остати само по које подузеће ради подмиривања неопходног минимума одјелних предмета за енглеско цивилно становништво.

КРАТКЕ ВЈЕСТИ

ИЗ ИНОСТРАНСТВА

— Код Онежског језера у финске обалске батерије погодило једну сојветску топовну кулу, а више од 15 њених омета. На другог фронтовања су одбили совјетски одреди. Фински одреди су дубоко уништили међу сојветске положаје, разоривши тако 2 утаре.

— На крајем бате о поморским губицим одражав у Палати Оштина, објављена је следећа декларација: Палата је проучила ситуацију бродовља, те је саслушала те изјаве.

— Са пароброда „Ангела“ искрцало је 50 бродовлаца са бродовлаца потопљених у Мозамбичком Каналу.

— 19. јула је јапански амбасадор написао са генералним гувернером Француске Источне трговачки уговор између Јапана и Источне.

— У Швајцарској ће пролази месец дана допуштена само од петка по подне да се иде у пошлу.

— У Циелујој Арвенији је забрањено називање тума, добијено од 15. августа.

— Јерусалимски Велики Муфтија аргументи се јутрос на Риму у Њемачку.

— Лист Асаки пише да је основано једно велико друштво за сакупљање свих новина на језику, које ће узети у своје руке ради ваљењу из јужних мора потопљених бродова.

— Са успостављањем нормалног живота на острву Суматри преобројање се сада месецу марта створила нова управа у њеној управи. Острво ће бити подијавено на 10 енглеских провинција, а на чело сваке од њих ће се налазити гувернер.

— Британски бомбардери су бацили бомбе и разорили бомбе на западу Њемачке. Према досадашњим информацијама, оборена су 3 ваздухачка авиона. Војни сјетинице су претрпели никакву штету.

— Један бразилијански трговачки брод, 3600 тона тегоредован је у ширини северне обале. Вијести из Мексика јављају да је тог подморница такође и један брод од 500 тона док је из Веракруза пливао за Тапанко.

— Њемачки листови слажу да је 20 сати у Њемачки стигло 170.000 француских ратника. Сада стиже просечно 3000 њих сваког септембра.

— Британски информациони служба јавља да су у ширини источне афричке обале потопљена 2 англиска бродова. Потопљени је извршено на пучини и сматра се да је бацио у јавља.

Штампарија „Обод“ — Цетине